

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/aktualnosci/11408,Polskie-ciepłownictwo-w-czasach-kryzysu-energetycznego-Najnowszy-raport-Energetyka.html>
29.04.2024, 16:25

Strona znajduje się w archiwum.

Polskie ciepłownictwo w czasach kryzysu energetycznego. Najnowszy raport „Energetyka ciepła w liczbach” już dostępny

W 2022 r. w polskim ciepłownictwie działo się bardzo dużo. Kryzys wywołany pandemią oraz agresją Rosji na Ukrainę gruntownie zmienił i zdynamizował środowisko funkcjonowania branży, co odbiło się zarówno na rentowności przedsiębiorstw, jak i na kosztach ciepła systemowego dla odbiorców. Kolejnym wyzwaniem okazała się przyspieszająca transformacja energetyczna, która postawiła przed wytwórcami ciepła wymagające zadania inwestycyjne.

- Nie mam wątpliwości, że systemy ciepłownicze w Polsce należy zmieniać, uniezależnić od paliw kopalnych, ale należy również w tej transformacji uwzględnić lokalną specyfikę, bardzo charakterystyczną dla polskiego rynku. Co więcej, modernizację ciepłownictwa należy traktować jako element bezpieczeństwa, co dobitnie pokazała nam sytuacja związana z wojną w Ukrainie i obawami o brak dostaw węgla dla polskich ciepłowni i elektrociepłowni. Dlatego w mojej ocenie należałoby utworzyć model centralnego finansowania modernizacji ciepłownictwa -
podkreśla Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, Rafał Gawin.

Ten burzliwy okres szczegółowo dokumentuje oraz podsumowuje najnowszy raport Prezesa

URE „[Energetyka ciepła w liczbach - 2022](#)”, którego lekturę polecamy wszystkim zainteresowanym branżą ciepłowniczą.

- Analiza zebranych danych pozwala określić stan sektora oraz dynamikę i tendencje zmian, jakie zachodzą w polskim ciepłownictwie. Coroczne badania istotnie wspierają działania regulatora, umożliwiając m.in. identyfikowanie obszarów działalności przedsiębiorców wymagających poprawy efektywności. - zwraca uwagę szef Urzędu. - Publikacja, niezależnie od jej znaczenia dla branży oraz jej odbiorców, może stanowić wartościowy materiał wyjściowy do pogłębionej analizy sektora ciepłowniczego dla środowisk naukowo-badawczych zajmujących się tą tematyką. Urząd Regulacji Energetyki jest jednym z głównych podmiotów zaangażowanych w analizowanie i regulowanie tego sektora. Dysponujemy zatem doświadczeniem i wiedzą, by być partnerem w rozmowach zarówno z ustawodawcą na temat pożądanego i optymalnego kierunku zmian, jak i branżą ciepłowniczą – dodaje.

Działania Prezesa URE dla branży ciepłowniczej

Prezes URE podejmował działania mające na celu równoważenie interesów wytwórców i odbiorców ciepła systemowego, które prowadzone były m.in. w ramach powołanego w URE w 2020 r. Zespołu ds. Ciepłownictwa.

Dodatkowo w celu wsparcia branży ciepłowniczej Prezes URE podjął współpracę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, który uruchomił kredyty na utrzymanie płynności finansowej. Co ważne, koszty obsługi tych kredytów są uwzględniane przez regulatora w taryfach dla ciepła.

Skutki działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji finansowej branży ciepłowniczej, prowadzonych przez Prezesa URE w 2022 r. znajdą swoje odzwierciedlenie dopiero w wynikach za rok 2023. Więcej szczegółów na temat polskiego ciepłownictwa w 2022 r. i działań Prezesa URE związanych z tym sektorem można znaleźć w raporcie „[Energetyka ciepła w liczbach - 2022](#)”

Polskie ciepłownictwo w 2022 r.

Na skutek dynamicznego wzrostu kosztów zakupu paliw oraz uprawnień do emisji CO₂ w 2022 r. zwiększyło się zadłużenie ciepłownictwa, oraz pogorszyła jego płynność finansowa. Jednocześnie w ubiegłym roku odnotowano najwyższy od 2015 r. poziom nakładów

inwestycyjnych w tym sektorze, który wyniósł aż 4,73 mld zł, co jest kwotą o blisko 23 proc. większą niż w 2021 r.

Miniony rok odznaczał się nieznacznym spadkiem mocy zainstalowanej oraz mocy zamówionej ciepłowni. Moc zainstalowana zmniejszyła się w ciągu roku z 54 GW do 53 GW, co oznacza spadek o 1,7 proc. Natomiast spadek mocy zamówionej kształtował się na poziomie 0,28 proc. (z 35,02 do 34,9 GW).

W związku ze wzrostem kosztów ciepła systemowego spadła jego sprzedaż. W ciągu 2022 r. ciepłownie sprzedały ponad 357 tys. Tj ciepła, co stanowi spadek o ponad 7,2 proc. w stosunku do roku 2021.

Do produkcji ciepła w 2022 r. wciąż wykorzystywane były przed wszystkim węgiel kamienny i brunatny, które stanowiły 66,2 proc. zużytych paliw. Jednak w porównaniu do 2021 r. ich udział w miksie energetycznym obniżył się o 3 punkty procentowe. Wzrósł natomiast udział paliw gazowych, a także odnawialnych źródeł energii, który wyniósł już ponad 15 proc. Największy udział OZE odnotowano w województwach: podlaskim, kujawsko-pomorskim i pomorskim.

Taryfowy zawrót głowy

W związku z niespotykanymi w poprzednich latach wzrostami cen paliw, które w 2022 r. sięgnęły ponad 80 proc. w przypadku węgla kamiennego i ponad 160 proc. w przypadku gazu ziemnego wysokometanowego, o blisko 35 proc. wzrosła również średnia cena ciepła sprzedawanego w 2022 r. Wyniosła ona ok. 64 zł/GJ. O blisko 17 proc. wzrosła również średnia stawka opłaty za usługi przesyłowe, która ukształtowała się na poziomie powyżej 22 zł/GJ.

Tabela 1. Koszt jednostkowy paliw zużywanych w źródłach ciepła w latach 2020–2022

Wyszczególnienie	Koszt jednostkowy paliw*			Zmiana		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2021/2020	2022/2021	
	[%]					
Węgiel kamienny	zł/t	302,91	296,07	541,02	-2,26	82,73
Węgiel brunatny		52,95	49,90	54,42	-5,76	9,06
Olej opałowy lekki		2 369,61	2 972,97	5 025,61	25,46	69,04
Olej opałowy ciężki		876,40	749,27	1 359,21	-14,51	81,40
Gaz ziemny wysokometanowy	zł/m ³	0,87	1,74	4,59	100,00	163,79
Gaz ziemny zaazotowany		0,50	0,89	1,56	78,00	75,28
Biomasa	zł/GJ	16,26	17,07	49,44	4,98	189,63
Pozostałe paliwa		12,37	17,37	58,38	40,42	236,10

Dynamiczne zmiany cen surowców energetycznych zmusiły przedsiębiorstwa ciepłownicze do niezwykle częstych aktualizacji taryf. W ciągu ubiegłego roku URE przeprowadził aż 925 postępowań w sprawach zatwierdzenia lub zmiany taryfy za ciepło, co oznacza blisko dwa razy więcej postępowań taryfowych niż roku poprzednim. Warto podkreślić, że praca ta została wykonana przy niezwiększonym budżecie i liczbie ekspertów URE zajmujących się taryfowaniem.

Jednocześnie dzięki wprowadzonemu we wrześniu 2022 r. mechanizmowi wsparcia odbiorców ciepła średnia cena wytarzania ciepła została ograniczona do średniej ceny wytarzania ciepła z rekompensatą, określonej odrębnie dla ciepła wytwarzanego w źródłach opalanych gazem ziemnym lub olejem opałowym oraz dla ciepła wytwarzanego w pozostałych źródłach.^[1]

Niska rentowność kogeneracji

W 2022 r. po raz kolejny znacząco (o blisko 37 proc.) wzrosły koszty prowadzenia działalności ciepłowniczej. W szczególności trudnej sytuacji znalazły się przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną i ciepło w kogeneracji, dla których taryfy dla ciepła są zatwierdzane metodą uproszczoną i nie mogły być aktualizowane w ciągu roku.

W konsekwencji wysokich kosztów paliw oraz uprawnień do emisji CO2 rentowność brutto źródeł wytwarzających ciepło w kogeneracji spadła w 2022 r. do minus 38 proc., podczas gdy rentowność źródeł wytwarzających wyłącznie ciepło była lekko dodatnia i wyniosła 0,25

proc. (razem rentowność całej branży ciepłowniczej brutto wyniosła minus 22 proc.).

W przypadku przedsiębiorstw produkujących ciepło w kogeneracji przedstawienie wyników finansowych tylko dla działalności ciepłowniczej stanowi znaczne utrudnienie ich oceny, gdyż nie da się w ich przypadku jednoznacznie rozdzielić kosztów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła według miejsca powstawania, a co za tym idzie – określić efektywność wyłącznie dla wytwarzania ciepła. Stosowane przez przedsiębiorstwa klucze podziału kosztów mogą premiować w wyniku finansowym (w zależności od przyjętej w zasadach rachunkowości metody podziału kosztów) zysk osiągnięty ze sprzedaży ciepła lub zysk ze sprzedaży energii elektrycznej. Nie ma bowiem unormowań prawnych (zatem brak również jednolitości sposobu podziału), które przesądziłyby jednoznacznie o sposobie podziału kosztów i konieczności stosowania jednolitej metody podziału kosztów w całej badanej grupie. Przedsiębiorstwa energetyczne mają zatem swobodę w wyborze sposobu podziału kosztów wspólnych. Oznacza to, że jednostki kogeneracji mogą w taki sposób podzielić koszty, że rentowność na działalności ciepłowniczej będzie niższa, podczas gdy rentowność na działalności polegającej na produkcji energii będzie wyższa.

- Pierwsze badanie sektora ciepłowniczego URE przeprowadził w 2002 roku.
 - Od tego czasu długość sieci ciepłowniczej wzrosła z 17 312 km do 22 578,4 km. Natomiast długość sieci przypadająca na jedno przedsiębiorstwo zwiększyła się z ok. 23,8 km do 62,89 km.
 - Całkowita wielkość mocy cieplnej zainstalowanej u koncesjonowanych wytwórców ciepła spadła w okresie 2002–2022 z ok. 71 GW do ok. 53 GW.
 - W 2022 r. nastąpił blisko 7 proc. spadek produkcji ciepła w kogeneracji w stosunku do 2021 r. oraz spadek udziału kogeneracji w produkcji ciepła ogółem (udział kogeneracji w produkcji ciepła ogółem wynosił w 2022 r. 62,1 proc. wobec 63,2 proc. w 2021 r.).
 - Od 2002 r. udział paliw węglowych w produkcji ciepła obniżył się o 15,2 punktu procentowego (z 81,7 proc. do 66,2 proc. w 2022 r.).
 - Średnia cena ciepła sprzedawanego ze źródeł wytwarzających ciepło bez kogeneracji wyniosła w 2022 r. 76,39 zł/GJ (wzrost o 43,29 proc. w porównaniu do 2021 r.), zaś średnia cena ciepła sprzedawanego ze źródeł wytwarzających ciepło w kogeneracji wyniosła 55,15 zł/GJ (wzrost o 21,82 proc.).
 - Średnia cena jednoskładnikowa ciepła w 2022 r. wyniosła 76,69 zł/GJ i była wyższa rok do roku o 47,61 proc.
 - Rentowność branży ciepłowniczej brutto wyniosła w 2022 r. minus 22 proc.
 - Skumulowany wzrost kosztów prowadzenia działalności ciepłowniczej w latach 2020-2022 wyniósł ponad 70 proc.
-

[\[1\]](#) Ustawa z 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1967 ze zm.).

Data publikacji : 24.10.2023
Data modyfikacji : 30.10.2023

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)